

До реєстр. № 11082 від 13.03.2024

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 9 квітня 2024 року (протокол № 103), розглянув проект Закону України про звернення громадян, реєстр. № 11082 від 13.03.2024, поданий Кабінетом Міністрів України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки законопроект розроблено з метою удосконалення законодавства про звернення та приведення законодавчих актів України у відповідність до Закону України «Про адміністративну процедуру».

Для досягнення поставленої мети законопроектом, зокрема, передбачається:

надати визначення таким поняттям, як звернення, суб'єкт звернення, суб'єкт розгляду звернення, уповноважена особа суб'єкту розгляду звернення тощо;

розширити перелік суб'єктів звернення, які не обмежуються лише громадянами. Суб'єктами звернення можуть бути як фізичні особи (громадяни України, іноземці чи особи без громадянства), так і фізичні особи – підприємці, юридичні особи, громадські об'єднання, що не мають статусу юридичної особи;

уточнити вимоги до звернення, зокрема в частині його підписання;

змінити підхід до проведення особистого прийому (зокрема, передбачається можливість проводити прийом за допомогою відеоконференцзв'язку);

віднести до звернень, які не підлягають розгляду, зокрема, анонімні звернення; повторні звернення до одного і того ж суб'єкта розгляду від одного і того ж суб'єкта звернення з одного і того ж питання, якщо суб'єкту звернення надано відповідь щодо розгляду його звернення; звернення, в яких не викладено суті, вжито ненормативну лексику та/або образливі висловлювання; звернення, що містять заклики спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності України тощо;

визначити процедури подання та розгляду звернень, прав і обов'язків учасників відповідних правовідносин;

удосконалити регулювання розгляду петицій шляхом визначення особливостей їх розгляду органом місцевого самоврядування;

надати можливість суб'єкту звернення оскаржувати ненадання відповіді на звернення або рішення про залишення звернення без розгляду до уповноваженої особи або органу вищого рівня (у разі наявності) або безпосередньо до суду.

Також законопроект передбачає покладання на суб'єктів розгляду звернень обов'язку оприлюднювати на власному офіційному веб-сайті інформацію про визначену сферу повноважень, порядок подання та розгляду звернень; інформувати суб'єкта звернення про порядок оскарження ненадання відповіді на звернення або рішення про залишення звернення без розгляду.

Крім того, передбачено, що суб'єкти розгляду забезпечують здійснення щорічного внутрішнього моніторингу за дотриманням вимог цього Закону, який полягає у систематичному, комплексному спостереженні, проведенні аналізу та оцінки роботи із зверненнями з метою її вдосконалення та прогнозування розвитку.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) у своєму висновку зазначає, що в цілому підтримує необхідність комплексного удосконалення і оновлення законодавства про звернення, осучаснення відносин між владою та громадянами/особами.

Водночас ГНЕУ висловлює до законопроекту певні зауваження. Зокрема, акцентує увагу на той факт, що у зв'язку із запропонованими змінами потребують додаткового коригування приписи Регламенту Верховної Ради України та Кодексу України про адміністративні правопорушення. Крім того, беручи до уваги окремі норми законопроекту, у своїх зауваженнях ГНЕУ наголошує на недопустимості звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при прийнятті нових законів або внесення змін до чинних законів.

Дослідницька служба Верховної Ради України зазначає, що ідея законопроекту відповідає тенденціям розвитку європейського законодавства в частині реформування системи державного управління, спрямованого на забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, в той же час висловлює пропозиції та зауваження до законопроекту.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, зазначаючи про необхідність прийняття законопроекту, висловлює до окремих його положень деякі зауваження.

Міністерство фінансів України, в межах своєї компетенції, підтримує законопроект та зазначає, що реалізація акта не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

Під час обговорення законопроекту народні депутати України – члени Комітету звернули увагу на необхідність комплексного оновлення законодавства про звернення у зв'язку з набранням чинності Законом України «Про адміністративну процедуру» та зауважили, що зволікання в цьому напрямку може створити правову невизначеність, в результаті якої при розгляді звернень

одні органи застосовуватимуть Закон України «Про адміністративну процедуру», а інші – Закон України «Про звернення громадян». Також акцентувалась увага, що при підготовці законопроекту до другого читання виникне потреба вносити зміни не тільки до структурних частин цього законопроекту, а й до низки інших законів України, про що зазначається у висновку ГНЕУ.

За підсумками обговорення Комітет ухвалив рішення:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про звернення, реєстр. № 11082 від 13.03.2024, поданий Кабінетом Міністрів України, включити до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу з урахуванням необхідності відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

2. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України, Голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

